

Univerzita Karlova v Praze

Fakulta humanitních studií

Materializace židovské identity skrze pravidla kašrutu

Bakalářská práce

Autor: Zuzana Schreiberová

Vedoucí práce: Mgr et Mgr. Markéta Vaňková

2009

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně pod vedením Mgr. et. Mgr. Markéty Vaňkové V práci jsem použila informační zdroje uvedené v seznamu. Souhlasím s uveřejněním práce v elektronické podobě v archivu UK.

V Praze, 14.srpna 2009

.....

Poděkování

Na první místě bych chtěla poděkovat své vedoucí práce Mgr. et. Mgr. Markétě Vaňkové za odborné postřehy a především za obrovskou trpělivost a toleranci. Druhý dík patří mému snoubenci Karlovi za překlad některých hebrejských frází a především za obrovskou podporu, kterou mi během psaní práce poskytoval.

Poslední díky patří všem mým respondentům.

Abstrakt

Práce se zabývá souvislostí židovské identity a dodržování pravidel kašrutu. Soustředí se na vnější projev identity, kterým je v tomto případě dodržování židovských dietetických pravidel. Účelem výzkumu bylo zjistit, do jaké míry přijali respondenti výzkumu pravidla kašrutu jako součást své osobní identity, jak se znalost těchto pravidel projevuje na vytváření společenství. Samostatně bylo pojednáno o vlivu dodržování kašrutu na náboženskou kompetenci jednotlivce a na roli kašrutu v procesu konverze.

Klíčová slova: Židé, identita, kašrut, konverze, komunita

This essay deals with jewish identity and keeping rules of kashrut. It is focused on outside manifestation of identity, which means keeping jewish dietetic rules. The object of research was to explore how respondents take rules of kashrut as they are part of themselves and how is knowledge of these rules manifested in building community. There is a separate section in this essay which deals with the influence of keeping kosher on the religious role of man and with the role of kashrut in the process of conversion.

Keywords: Jews, identity, kashrut, conversion, community

Úvod	1
1. Základní pravidla kašrutu a jejich zdroje	3
1.1. Košer a nekošer živočichové	3
1.2. Šchita – rituální porážka	5
1.3. Oddělení masa a mléka	6
1.4. Košerování nádobí	7
1.5. Košer víno	8
1.6. Chléb a pečivo	8
1.7. Mléčné výrobky – chalav akum, chalav israel	8
1.8. Ovoce, zelenina a obilniny	9
1.9. Zdroje pravidel kašrutu – židovské právo, halacha	10
1.10. Liberální pohled na kašrut	13
2. Teoretická východiska	16
2.1. Identita	16
2.2. Židovská identita	17
2.3. Jídlo jako prostředek sociální identifikace	19
2.4. Souvislost mezi dodržováním kašrutu a sociální identitou Židů	19
3. Metodologie	23
3.1. Stanovení výzkumného problému	23
3.2. Výzkumné metody	24
3.3. Výběr vzorku a prostředí výzkumu	26
3.4. Analýza dat	27
3.5. Prostředky ke zvýšení kvality výzkumu	28
3.6. Etické aspekty výzkumu	29
3.7. Reflexe pozice insidera	29
3.8. Popis vlastní pozice v rámci komunity	30
4. Cesta k židovství	31
4.1. Rodina	31
4.2. Vlastní cesta	32
5. Kašrut a židovská identita jednotlivce	36
5.1. Dodržování kašrutu v rodinách respondentů	36
5.2. Osvojení kašrutu	36
5.3. Role kašrutu v židovské identitě	41
6. Kašrut jako výraz soudržnosti	43
6.1. Hosté a hostitelé	43
6.2. Šabat šalom	45
6.3. Žaludek obce	48
7. Kašrut v náboženské identitě	50
7.1. Kašrut jako kritérium náboženské způsobilosti	50
7.2. Konverze a stereotyp „horlivého konvertity“	52
Závěr	54
Seznam literatury	55